

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DEPARTAMENT BUDŻETU I FINANSÓW

KBF.410.5.3.2024

Pan
Jacek Jastrzębski
Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego
Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20
00-549 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 28 marca 2025 r. (znak sprawy: KPK-KPO.441.256.2024)

P/24/010 Funkcjonowanie systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa (dalej także: UKNF lub Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Jastrzębski, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, od 23 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykonywanie zadań w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2022 r. – 29 listopada 2024 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli (dalej także: NIK) Departament Budżetu i Finansów
Kontrolerzy	1. Anna Grabarczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/48/2024 z 27 czerwca 2024 r. 2. Adam Durski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/66/2024 z 2 lipca 2024 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Komisja Nadzoru Finansowego (dalej także: KNF, Komisja) i jej Urząd prawidłowo realizowały większość zadań w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w okresie objętym kontrolą NIK, tj. od 1 stycznia 2022 r. do 29 listopada 2024 r. W ocenie NIK skuteczność sprawowanego nadzoru nad instytucjami obowiązany obniżało wszczynanie ze zbędną zwłoką i długotrwałość prowadzonych postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej w zakresie naruszeń przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu³ (dalej także: ustawa AML/CFT).

Uzasadnienie oceny ogólnej

W UKNF funkcjonowała wyodrębniona komórka organizacyjna do kontroli oraz prowadzenia analiz w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (dalej również: AML/CFT⁴) w nadzorowanych instytucjach obowiązanych, a także współpracy z organami administracji rządowej oraz międzynarodowymi organizacjami działającymi w tym obszarze. Pracownicy tej komórki posiadali właściwe przygotowanie merytoryczne w zakresie AML/CFT i uczestniczyli co roku w szkoleniach poświęconych tej tematyce.

Urząd posiadał procedury oraz narzędzia oceny ryzyka AML/CFT instytucji obowiązanych, które wykorzystywał do typowania podmiotów do kontroli, a także do bieżącego monitoringu i analizy działalności podmiotów nadzorowanych pod kątem oceny ryzyka wykorzystania działalności tych podmiotów w procederze prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

Plany pracy KNF w zakresie dotyczącym przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zostały zawarte w planach kontroli na dany rok. Realizacja zadań w tym zakresie przedstawiana była w corocznych sprawozdaniach z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego, zatwierdzanych przez Przewodniczącego KNF.

Wprowadzone w UKNF procedury kontroli w instytucjach obowiązanych umożliwiały rzetelne przeprowadzenie kontroli w obszarze AML/CFT. W okresie objętym badaniem NIK liczba tych kontroli była na zbliżonym poziomie 17-19 kontroli rocznie, jednak znacznie niższym niż w latach 2017-2020 kiedy przeprowadzono od 24 do 50 kontroli w instytucjach obowiązanych.

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie zbadanej próby dokumentów pokontrolnych⁵ nie wnosi uwag do zakresu przeprowadzanych kontroli w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Cele szczegółowe wymienione w wewnętrznych procedurach procesu kontroli w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, konieczne do zrealizowania podczas kontroli, a także obszary kontroli były kompletne i spójne w stosunku do obowiązków instytucji obowiązanych wynikających z ustawy AML/CFT.

KNF realizowała ustawowe obowiązki w zakresie przekazywania planów kontroli i wyników inspekcji oraz innych informacji w obszarze AML/CFT do Głównego Inspektora Informacji Finansowej (dalej także: GIIF).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1124, ze zm.

⁴ Anti-Money Laundering/Combating the Financing of Terrorism.

⁵ Próba 11 podmiotów dobranych w sposób celowy, ze wszystkich sektorów rynku finansowego nadzorowanych przez KNF.

Zdaniem NIK, okres pomiędzy zakończeniem czynności kontrolnych w instytucji obowiązanej, a wszczęciem przez KNF postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej za niedopełnienie obowiązków wynikających z ustawy AML/CFT jest nadmiernie wydłużony (wynoszący średnio 24,5 miesiąca) bez uzasadnienia, co należy ocenić jako działanie nieprawidłowe. NIK zauważa ponadto, iż postępowania te były prowadzone długotrwale (średnio 14 miesięcy w I instancji i 10 miesięcy w II instancji). W zakresie poddanych szczegółowemu badaniu trzech postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej w związku z naruszeniem przepisów ustawy AML/CFT NIK stwierdziła, iż postępowania te nie tylko były wszczynane z nadmierną zwłoką (w okresie od 18 do 21 miesięcy) od zakończenia czynności kontrolnych w instytucji obowiązanej, ale także prowadzone przewlekłe, tj. dłużej niż jest to niezbędne do załatwienia sprawy. NIK w swojej ocenie wzięła pod uwagę fakt, że w okresie objętym badaniem obowiązywały szczególne przepisy wynikające z wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, a następnie stanu zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, które spowodowały zawieszenie biegu terminów do podjęcia przez KNF czynności, w tym czynności nadzorczych, terminów załatwiania spraw oraz terminów przewidzianych do wydania decyzji, a także biegu terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 189g § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego⁶, do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, który nastąpił 1 lipca 2023 r.

Zastrzeżenia NIK dotyczą także Planu kontroli z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu sporządzonego na 2024 r., w którym brak było uzasadnienia wyboru poszczególnych podmiotów do kontroli.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Wykonywanie zadań w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

1.1 Przygotowanie do realizacji zadań wynikających z ustawy AML/CFT

Opis stanu faktycznego

Komisja Nadzoru Finansowego jest jednostką współpracującą, o której mowa w art. 2 ust. 2 pkt 8 ustawy AML/CFT, jest także podmiotem wymienionym w art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy AML/CFT, który w ramach sprawowanego nadzoru, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, z zastrzeżeniem art. 131 ust. 1, 2 i 5 ustawy AML/CFT, sprawuje obok GIIF kontrolę wykonywania obowiązków w zakresie AML/CFT w odniesieniu do instytucji obowiązanych nadzorowanych przez KNF.

UKNF posiadał w swojej strukturze komórkę organizacyjną do kontroli instytucji obowiązanych oraz realizacji innych obowiązków wynikających z przepisów ustawy AML/CFT⁷. Od początku 2022 r.⁸ do grudnia 2023 r. wykonywanie zadań Komisji Nadzoru Finansowego w tym obszarze należało do kompetencji Departamentu

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 572.

⁷ W okresie od 1 grudnia 2023 r. do 14 września 2024 r. były to dwie komórki organizacyjne (Departament Compliance i Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy), do których zadań należało m.in.:

- w przypadku Departamentu Compliance: prowadzenie postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w obszarze AML/CFT;
- w przypadku Departamentu Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy: wykonywanie czynności w zakresie związanym z prowadzeniem kontroli w ramach nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy AML/CFT przez podmioty nadzorowane będące instytucjami obowiązanyymi w rozumieniu tej ustawy.

⁸ Departament Compliance, do którego należało wykonywanie zadań Komisji wynikających z przepisów ustawy AML/CFT, wchodził w skład UKNF także przed okresem objętym kontrolą NIK.

Compliance (dalej także: DCO). Na mocy zarządzenia nr 599 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2023 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie nadania statutu Urzędowi Komisji Nadzoru Finansowego⁹ w skład UKNF został powołany Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy. W dniu 1 grudnia 2023 r. weszło w życie zarządzenie nr 74/2023 Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 30 listopada 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędowi Komisji Nadzoru Finansowego, mocą którego do zadań Departamentu Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (dalej także: DML) należy m.in. planowanie i przeprowadzanie kontroli w podmiotach nadzorowanych będących instytucjami obowiązany, wykonywanie czynności analitycznych w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz współpraca międzynarodowa w zakresie realizacji zadań związanych z AML/CFT. Prowadzenie postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu pozostawało do 14 września 2024 r. w kompetencjach DCO. Od 15 września 2024 r.¹⁰ rozszerzony został katalog zadań DML m.in. o prowadzenie postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w obszarze AML/CFT.

Plany pracy KNF w zakresie dotyczącym przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zostały zawarte w planach kontroli na dany rok. Realizacja zadań w tym zakresie, w tym informacja o liczbie kontroli KNF z zakresu AML/CFT i rodzaju zidentyfikowanych nieprawidłowości przedstawiana była w corocznych sprawozdaniach z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego, zatwierdzanych przez Przewodniczącego KNF, publikowanych na stronie internetowej organu nadzoru¹¹.

(akta kontroli: tom I str. 8-9, str. 98 poz. 4-21, 288-289)

Na koniec 2022 r. w UKNF czynności wynikające z ustawy AML/CFT wykonywały 22 osoby, w 2023 r. liczba pracowników zaangażowanych w tym obszarze wzrosła do 25, a według stanu na 1 września 2024 r. było to 28 pracowników. Osoby te wykonywały m.in. zadania kontrolne, analityczne, uczestniczyły w międzynarodowych kolegiach i komitetach nadzorczych oraz prowadziły postępowania administracyjne z zakresu AML/CFT. Dyrektor DML wskazała, że według stanu na 3 października 2024 r. w Departamencie Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy były jeszcze dwa wakaty, na które trwała rekrutacja.

(akta kontroli: tom I str.15-96, 287-288, 375, 443-447)

Pracownicy DML oraz DCO posiadali doświadczenie zawodowe w zakresie zagadnień związanych z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy, wszyscy brali udział w szkoleniach poświęconych tej tematyce (od jednego do kilku rocznie), a sześciu pracowników prowadziło także szkolenia dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w ramach projektu edukacyjnego CEDUR¹².

(akta kontroli: tom I str. 97, str. 98 poz. 24-27, str. 479-485)

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 października 2022 r. ocena ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (dalej także: ML/CF) oraz wybór podmiotów

⁹ M.P. poz.1282. Zarządzenie weszło w życie z dniem 1 grudnia 2023 r.

¹⁰ Na mocy zarządzenia nr 31/2024 Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 9 września 2024 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Urzędowi Komisji Nadzoru Finansowego.

¹¹ https://bip.knf.gov.pl/bip_portal/uknf/sprawozdania_z_dzialalnosci.

¹² Działania edukacyjne w zakresie rynku finansowego realizowane w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego w ramach projektu edukacyjnego Centrum Edukacji dla Uczestników Rynku – CEDUR.

do kontroli odbywały się na podstawie *Wytycznych dotyczących dokonywania oceny ryzyka instytucji obowiązanych podlegających nadzorowi KNF w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w procesie planowania kontroli*, wydanych 6 lutego 2015 r. W procedurze tej szczegółowo opisano system oceny ryzyka instytucji obowiązanych podlegających nadzorowi KNF w zakresie AML/CFT, tj. matrycę ORION, wskazano podział czasu inspekcyjnego w odniesieniu do poszczególnych sektorów rynku. W wyniku oceny ryzyka podmioty nadzorowane przez KNF zostały uszeregowane według stopnia narażenia na ryzyko wykorzystania ich działalności w procederze prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.

W 2022 r. opracowano nową procedurę oceny ryzyka ML/FT, tj. *Metodykę procesu nadawania oceny ryzyka instytucjom obowiązującym podlegającym nadzorowi KNF w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w procesie planowania kontroli (ORION 2.0)*, która weszła w życie 31 października 2022 r. Nowa regulacja znacznie rozszerzyła zakres informacji uwzględnianych przy ocenie ryzyka ML/CT instytucji obowiązanych, a także zmienił się sposób liczenia końcowej oceny ryzyka. W *Metodyce* zostały określone narzędzia wykorzystywane przy nadawaniu oceny ryzyka ML/FT.

Uzyskane w wyniku zastosowania powyższych narzędzi rezultaty uzupełniane były o przekazywane przez GIIF wskazówki, które mogły zostać wykorzystane podczas kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ustawy AML/CFT przez instytucje obowiązane nadzorowane przez KNF oraz informacje o obszarach i sektorach szczególnie narażonych na ryzyko ML/FT. Brano także pod uwagę sugestie innych komórek organizacyjnych UKNF, które zgłosiły swoje propozycje podmiotów do kontroli.

Oceny końcowe ryzyka instytucji obowiązanych były wykorzystywane do bieżącego nadzoru AML/CFT, typowania podmiotów do kontroli, były także udostępniane departamentom nadzoru ostrożnościowego UKNF do wykorzystania w ocenie nadzorczej, a także przekazywane na prośbę GIIF.

(akta kontroli: tom I str.147-166, 308-330, 436-442, 133-134)

NIK zwraca uwagę, że w UKNF nie opracowano dokumentacji technicznej opisującej gromadzenie i przetwarzanie danych otrzymywanych od instytucji obowiązanych podlegających nadzorowi KNF w celu oceny ryzyka w zakresie AML/CFT tych instytucji, a także systemu, w tym systemu informatycznego, w którym obliczane są wskaźniki i generowane raporty służące do oceny ryzyka wskazanego powyżej.

Dyrektor DML wskazała, że dokumentacja techniczna odnosząca się do sposobu gromadzenia i przetwarzania danych otrzymywanych od instytucji obowiązanych podlegających nadzorowi KNF powstaje w ramach projektów i inicjatyw informatycznych prowadzonych zgodnie z przyjętą metodologią projektową. Dyrektor DML poinformowała, że z uwagi na fakt, iż działania DML dotyczące wyliczania poziomu ryzyka ML/FT są realizowane w ogólnie dostępnych narzędziach analitycznych do których dostępna jest dokumentacja techniczna, nie zachodzi konieczność wytwarzania w ramach DML dodatkowej dokumentacji technicznej, natomiast sposób obliczania poszczególnych czynników i oceny końcowej ryzyka ML/FT jest opisany w *Metodyce* z 31 października 2022 r., która jest w trakcie aktualizacji w związku z adaptacją nowych czynników ryzyka DML.

(akta kontroli: tom I str. 461, 468-469)

Roczne plany czynności kontrolnych z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu na 2022 r., 2023 r. i 2024 r. zostały sporządzone w UKNF w oparciu o analizę ryzyka zgodnie z wewnętrznymi procedurami. Powyższe plany

kontroli po akceptacji Przewodniczącego KNF zostały terminowo¹³ przekazane do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, tj. do 31 grudnia roku poprzedzającego kontrolę. W każdym roku plany kontroli były w niewielkim zakresie¹⁴ modyfikowane i po akceptacji zmian przez Przewodniczącego KNF przekazywane do GIIF w ustawowym terminie¹⁵ 14 dni od dnia ich sporządzenia. Zastępowano kontrole w instytucjach obowiązanych, które w badaniach analitycznych nie wykazywały anomalii w procesie realizacji obowiązków w zakresie problematyki AML/CFT na rzecz przeprowadzenia kontroli w podmiotach, w których na podstawie analiz UKNF, a także przekazanych sugestii GIIF identyfikowano wyższe ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w zakresie AML/CFT.

(akta kontroli: tom I str. 99 poz. 39-55, str. 103-139)

Z treści art. 131 ust. 1 ustawy AML/CFT wynika, że roczne plany kontroli powinny zawierać w szczególności wykaz podmiotów podlegających kontroli, zakres kontroli oraz uzasadnienie jej przeprowadzenia. Plany kontroli sporządzone w badanym okresie, za wyjątkiem planu na 2024 r. zawierały wszystkie wymagane elementy. W Planach kontroli na 2022 r. i 2023 r. zawarto nazwy podmiotów i zakres ich kontroli, a także krótkie uzasadnienie wyboru danej instytucji do kontroli. Natomiast w Planie kontroli z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu UKNF na 2024 r. nie ujęto uzasadnienia wyboru poszczególnych instytucji obowiązanych do kontroli. Podmioty wskazane w Planie kontroli na 2024 r. zostały wytypowane w oparciu o analizę ryzyka, zgodnie z założeniami metodyki oceny ryzyka, jednak w samym Planie nie zostało wprost podane uzasadnienie wyboru poszczególnych instytucji obowiązanych do kontroli.

Dopiero na prośbę GIIF w uzupełnieniu do Planu kontroli na 2024 r., pismem z 19 stycznia 2024 r., UKNF przekazał do GIIF oceny ryzyka ML/FT wszystkich instytucji obowiązanych nadzorowanych przez KNF, będące podstawą wyboru poszczególnych podmiotów do kontroli.

(akta kontroli: tom I str. 99 poz. 39-55, str. 103-139)

Dyrektor DML odnosząc się do przyczyn tego stanu wskazała, że w przekazanym GIIF *Planie kontroli z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu na 2024 r. wyraźnie wskazano, że został on sporządzony w oparciu o zidentyfikowane ryzyko i zastosowaną w konsekwencji ewaluacji tego ryzyka zasadę proporcjonalności nadzoru, zgodnie z którą częstotliwość i intensywność czynności kontrolnych organów nadzoru w instytucjach obowiązanych nadzorowanych przez KNF, powinny być zasadniczo współmierne do stwierdzonego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (ML/FT).*

Dyrektor wskazała ponadto, że w uzupełnieniu do Planu kontroli na 2024 r., przekazano do GIIF oceny ryzyka ML/FT instytucji obowiązanych nadzorowanych przez KNF oraz wypełnione ankiety BION AML sektora bankowego, tj. *GIIF otrzymał od UKNF kompleksową informację na temat Planu kontroli na 2024 r. wraz zakresem oraz uzasadnieniem.*

(akta kontroli: tom I str. 360, 365-366)

Zdaniem NIK nie można zgodzić się z argumentacją UKNF, iż ze stwierdzenia, że plan kontroli został sporządzony w oparciu o zidentyfikowane ryzyko i zastosowaną ewaluację ryzyka wynika uzasadnienie dla wyboru konkretnych podmiotów do

¹³ W terminie wskazanym w art. 131 ust. 5 pkt 1 ustawy AML/CFT.

¹⁴ Modyfikacje dotyczyły od 2 do 3 podmiotów rocznie.

¹⁵ Jak wyżej.

kontroli. Natomiast stwierdzić należy, iż przekazanie pełnej oceny ryzyka wszystkich instytucji wraz z oceną BION AML, które nastąpiło na prośbę GIIF, stanowiło uzupełnienie brakującej informacji w tym zakresie.

W ocenie NIK, plany kontroli, o których mowa w art. 131 ust. 1 ustawy AML/CFT powinny być sporządzane w taki sposób, aby dla każdego z wytypowanych podmiotów jasno wynikał zakres tej kontroli oraz przesłanki wyboru danego podmiotu do kontroli.

Na lata 2022-2023 zaplanowano kontrole kompleksowe obejmujące całość realizacji obowiązków w zakresie AML/CFT oraz kontrole przekrojowe obejmujące badaniem wybrane zagadnienia lub obszary, szczególnie narażone na ryzyko wykorzystania działalności danej instytucji obowiązanej do prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. Plan na 2024 r. przewidywał, że wszystkie kontrole będą miały charakter przekrojowy i będą koncentrowały się w szczególności na najbardziej istotnych, z punktu widzenia AML/CFT obszarach, w których w latach wcześniejszych zidentyfikowano najistotniejsze rodzajowo naruszenia, skutkujące udzielaniem upomnień i/lub wszczęciem postępowań administracyjnych zmierzających do nałożenia kar administracyjnych na skontrolowane przez KNF instytucje obowiązane. Obszarami tymi były ocena ryzyka klienta i stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego, analiza transakcji oraz przestrzeganie środków ograniczających. W planie przyjęto, że pozostałe obszary przewidziane do objęcia kontrolą będą ustalane przed inspekcjami/kontrolami, adekwatnie do zidentyfikowanych potrzeb nadzorczych.

(akta kontroli: tom I str. 99 poz. 39-55, str. 103-139)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku uwzględnienia w Planie kontroli z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu UKNF na 2024 r. uzasadnienia wyboru poszczególnych podmiotów do kontroli.

(akta kontroli: tom I str. 127-129)

1.2 Kontrole w instytucjach obowiązanych i inne działania nadzorcze

Opis stanu
faktycznego

Na podstawie art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy AML/CFT, kontrolę przestrzegania przez instytucje obowiązane przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, KNF realizuje wobec podmiotów, nad którymi sprawuje nadzór wynikający z odrębnych przepisów. Sektorami podlegającymi nadzorowi KNF w zakresie AML/CFT były: sektor bankowy, kapitałowy, ubezpieczeniowy w zakresie ubezpieczeń na życie, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz sektor usług płatniczych.

Nadzór nad ww. sektorami odbywał się m.in. na podstawie wytycznych zawartych w *Metodyce procesu kontroli w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu* wprowadzonej 12 września 2018 r., dostosowującej zakres i sposób kontroli AML/CFT do przepisów ustawy AML/CFT. Metodyka ta została zmieniona 30 września 2022 r. w ramach realizacji rekomendacji audytu wewnętrznego aktualizacji *Metodyki*, poprzez uzupełnienie jej treści o regulacje dotyczące przeprowadzenia kontroli w sposób zdalny, a także w zakresie zgodności z obowiązującą w UKNF strukturą organizacyjną oraz podziałem zadań. Celem ogólnym zapisanym w *Metodyce* była kontrola przeprowadzana przez KNF w zakresie wypełniania przez instytucje obowiązane obowiązków związanych z AML/CFT poprzez zweryfikowanie przestrzegania obowiązków określonych w ustawie oraz procedurach wewnętrznych opracowanych w związku z dyspozycją art. 50 ustawy AML/CFT. *Metodyka* zawierała także cele szczegółowe, konieczne do zrealizowania podczas kontroli, analizę obszarów kontroli objętych sprawdzeniem, problematykę

tych obszarów, konieczne do przeprowadzenia czynności kontrolne. W niektórych obszarach *Metodyka* określała wielkość próby do zbadania w celu weryfikacji zagadnień z danego obszaru. Obszary kontroli oraz szczegółowe cele kontroli obejmowały swym zakresem wszystkie obowiązki nałożone w ustawie AML/CFT na instytucje obowiązane.

W dniu 28 września 2023 r. w wyniku przeglądu i aktualizacji *Metodyka* została zastąpiona *Instrukcją procesu kontroli w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*, która została znowelizowana w dniu 24 października 2024 r. Ostatnie zmiany dotyczyły m.in. kwestii wynikających z obowiązującej struktury UKNF oraz podziału zadań w obrębie DML.

(akta kontroli: tom I str. 367, tom II str. 315-419, 422)

W latach 2022 – 2023 pracownicy UKNF przeprowadzili odpowiednio 18 i 19 kontroli w obszarze AML/CFT w instytucjach obowiązanych, ze wszystkich sektorów podlegających nadzorowi KNF. Na rok 2024 zaplanowano czynności kontrolne w 17 jednostkach, do dnia 5 listopada 2024 r. zakończono kontrole w 7 podmiotach, w toku było 8 kontroli, a 2 kontrole zgodnie z harmonogramem miały się rozpocząć w grudniu 2024 r.

(akta kontroli: tom I str. 140-146, 417-418)

W okresie tym liczba kontroli zmniejszyła się w porównaniu do lat 2017 – 2020, kiedy przeprowadzono odpowiednio 50, 37, 36 i 24 kontrole w instytucjach obowiązanych. Jednocześnie w UKNF, w latach 2022-2024 wzrosła liczba pracowników zaangażowanych w realizację zadań w tym obszarze. Dyrektor DML wyjaśniła, że spadek liczby realizowanych kontroli o ponad połowę w porównaniu do wskazanego okresu wynikał z kilku czynników. Z informacji podanych przez Dyrektora DML wynika, że zwiększył się zakres prowadzonych kontroli. W latach 2017 – 2020 kontrole dotyczyły wypełniania obowiązków z zakresu ustawy AML/CFT natomiast kontrole przeprowadzane od 2022 r. obok zagadnień AML/CFT, obejmowały również obszary dotyczące:

- a) przestrzegania środków ograniczających określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczącym środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy¹⁶, rozporządzeniu Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających¹⁷, rozporządzeniu Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczącym środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie¹⁸ oraz w ustawie z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego¹⁹

¹⁶ Dz. Urz. UE L 134 z 20.05.2006, str. 1, ze zm., dalej: rozporządzenie 765/2006.

¹⁷ Dz. Urz. UE L 78 z 17.03.2014, str. 6, ze zm., dalej: rozporządzenie 269/2014.

¹⁸ Dz. Urz. UE L 229 z dnia 31.07.2014 r., str. 1, ze zm., dalej: rozporządzenie 833/2014.

¹⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 507.

W kwietniu 2022 r. do ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 615, ze zm.) został dodany m.in. art. 143c, który w brzmieniu obowiązującym od 29 lipca 2022 r. stanowi, iż kontrolę przestrzegania środków ograniczających określonych w rozporządzeniu 765/2006, rozporządzeniu 269/2014, rozporządzeniu 833/2014 oraz w ustawie o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego, w ramach sprawowanego nadzoru lub kontroli, sprawują także, na zasadach określonych w przepisach odrębnych:

1) GIIF - w odniesieniu do instytucji obowiązanych, o których mowa w ustawie AML/CFT;

2) KNF - w odniesieniu do podmiotów przez nią nadzorowanych, które są instytucjami obowiązanyymi, o których mowa w ustawie AML/CFT.

oraz od 2023 r.

- b) przestrzegania obowiązków dotyczących przekazywania do systemu teleinformatycznego izby rozliczeniowej, o którym mowa w art. 119zg pkt 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa²⁰ informacji rejestrowanych, wynikających z przepisów ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o Systemie Informacji Finansowej²¹.

Dyrektor DML wskazała ponadto, że kontrole realizowane w latach 2017 – 2020 miały charakter kontroli przekrojowych²², tj. dotyczyły badania określonego obszaru, co skutkowało możliwością przeprowadzenia większej liczby kontroli. W latach 2022 – 2024 przedmiotem kontroli były zawsze środki bezpieczeństwa finansowego, a także dodatkowo inne obszary wytypowane w oparciu o analizę ryzyka danej instytucji obowiązanej (średnio 6 obszarów). Dyrektor DML poinformowała, że w okresie objętym kontrolą NIK zwiększyło się również zaangażowanie pracowników na arenie międzynarodowej wynikające m.in. z oczekiwań europejskich organów odpowiedzialnych za obszar AML/CFT wobec organów krajowych, w tym KNF. W odpowiedzi na proces umiędzynarodowiania działań nadzorczych w obszarze AML/CFT, w DML utworzona została Sekcja Międzynarodowa.

(akta kontroli: tom I str. 284, 289-291, 287-288, 375)

W badanym okresie pracownicy UKNF przeprowadzili kontrole kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie obszary wynikające z ustawy AML/CFT oraz kontrole przekrojowe, w trakcie których badano m.in. ocenę ryzyka instytucji, o której mowa w art. 27 ustawy AML/CFT, organizację procesu AML/CFT, stosowane środki bezpieczeństwa finansowego, wprowadzenie wewnętrznych procedur w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, systemy kontroli wewnętrznej, analizę transakcji. Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości w tych obszarach naruszeń należały w szczególności: brak aktualizacji danych o klientach i ich beneficjentach rzeczywistych, mających wpływ na przyznaną im wcześniej ocenę ryzyka, brak okresowej aktualizacji oceny ryzyka klienta, nieprawidłowe ustalenie lub brak ustalenia beneficjenta rzeczywistego, nierzetelne wypełnienie obowiązków związanych z bieżącą analizą przeprowadzonych transakcji lub obowiązków związanych z analizą transakcji prowadzoną jako bieżący monitoring stosunków gospodarczych klienta.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości KNF wydała nadzorowanym instytucjom zalecenia pokontrolne. Zalecenia zostały wydane po wszystkich kontrolach przeprowadzonych w 2022 r.²³ i 2023 r. oraz zakończonych kontrolach w 2024 r. Monitorowanie procesu usuwania nieprawidłowości odbywało się w oparciu o okresowe sprawozdania z realizacji zaleceń składane przez skontrolowane podmioty, w których szczegółowo opisywano podejmowane działania naprawcze eliminujące stwierdzone nieprawidłowości. Realizacja zaleceń pokontrolnych była weryfikowana również podczas kolejnych kontroli. W związku z ustaleniami kontroli dotyczącymi naruszenia przepisów ustawy AML/CFT, KNF udzielała również

²⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 2883, ze zm.

²¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 180. W myśl art. 30 ust. 1 ustawy o Systemie Informacji Finansowej w ramach sprawowanego nadzoru lub sprawowanej kontroli na zasadach określonych w przepisach odrębnych kontrolę wykonywania przez instytucje zobowiązane obowiązków w zakresie przekazywania do STIR informacji rejestrowanych sprawują m.in. Komisja Nadzoru Finansowego - w odniesieniu do instytucji zobowiązanych przez nią nadzorowanych.

²² Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DML w 2018 roku w kontrolach AML/CFT badanym obszarem była identyfikacja i weryfikacja beneficjenta rzeczywistego oraz oferowanie skrytek sejfowych, natomiast w roku 2019 realizacja przez podmioty nadzorowane będące instytucjami obowiązany obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu w segmencie Private Banking.

²³ Za wyjątkiem jednej instytucji płatniczej z uwagi na jej wykreślenie z rejestru małych instytucji płatniczych MIP.

upomnień podmiotom nadzorowanym oraz prowadziła postępowania administracyjne dotyczące nałożenia kary administracyjnej w związku z naruszeniem obowiązków określonych w ustawie AML/CFT²⁴.

(akta kontroli: tom I str. 169-173)

Zgodnie z art. 63 ust. 2a i 2c ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych²⁵ (dalej także: ustawa SKOK) UKNF otrzymywał od Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej²⁶ (dalej także: Krajowa SKOK) plany czynności kontrolnych w kasach na dany rok oraz informacje o wynikach czynności kontrolnych za dany rok. Na tej podstawie weryfikował wykonywanie przez Krajową SKOK kontroli nad poszczególnymi spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi w obszarze AML/CFT. UKNF przekazywał także rekomendacje dla Krajowej SKOK w związku z ustaleniami własnych kontroli w dwóch spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. UKNF zidentyfikował problem dotyczący klasyfikacji do odpowiedniej grupy ryzyka związanego z praniem pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu klientów, którzy od dłuższego czasu są nieaktywni. Rekomendacja KNF została przyjęta przez Krajową SKOK, a następnie wdrożona w poszczególnych kasach, co znajdowało potwierdzenie w przekazywanych informacjach przez poszczególne kasy w ramach sprawozdawczości kwartalnej oraz w wynikach kontroli KNF przeprowadzonej w jednej z kas.

(akta kontroli: tom I str. 167-175, str. 185 poz. 20-45)

Na podstawie uzyskanej w UKNF listy 44 instytucji obowiązanych, w których w okresie objętym kontrolą NIK odbyły się kontrole przestrzegania obowiązków w zakresie AML/CFT, dokonano doboru próby celowej 11 kontroli instytucji obowiązanych, w tym trzech banków komercyjnych, jednego banku spółdzielczego, dwóch towarzystw ubezpieczeń, spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, domu maklerskiego, krajowej instytucji płatniczej oraz dwóch małych instytucji płatniczych. Zbadano sposób weryfikacji przez UKNF zgodności merytorycznej procedury wewnętrznej AML/CFT instytucji obowiązanej²⁷ z przepisami ustawy AML/CFT oraz wdrożenie tej procedury w praktyce działalności instytucji obowiązanych na podstawie dokumentacji pokontrolnej, w tym protokołów pokontrolnych, pism UKNF z zaleceniami pokontrolnymi do kierowników instytucji obowiązanych, pism UKNF skierowanych do GIIF, pism instytucji obowiązanych w sprawie realizacji zaleceń pokontrolnych oraz wniosków wewnętrznych UKNF o wszczęcie postępowań administracyjnych wobec instytucji obowiązanych.

Na podstawie zbadanej próby stwierdzono, że UKNF we wszystkich przypadkach kontroli kompleksowych objął badaniem organizację procesu AML/CFT, procedury wewnętrzne instytucji obowiązanych w kontekście AML/CFT, stosowanie analizy ryzyka instytucjonalnego, analizy ryzyka klienta, stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego, prowadzenie bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji. UKNF dysponował informacją o posiadanych przez instytucje obowiązane rejestrach transakcji oraz dokonywał oceny prawidłowości rejestrowania transakcji. Podczas kontroli UKNF każdorazowo weryfikował prawidłowość przechowywania rejestru transakcji, informacji i dokumentów dotyczących transakcji, wyników analiz oraz informacji uzyskanych w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego.

²⁴ Art. 151 ust. 1 pkt 3 ustawy AML/CFT stanowi, iż w zakresie naruszeń stwierdzonych w wyniku kontroli, o której mowa w art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy AML/CFT, KNF nakłada w drodze decyzji kary administracyjne, o których mowa w art. 150 ust. 1 ustawy AML/CFT, w tym m.in. kary pieniężne.

²⁵ (Dz. U. z 2024 r. poz.512, ze zm.).

²⁶ Zgodnie z art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy AML/CFT kontrolę wykonywania obowiązków w zakresie AML/CFT sprawuje także Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa w odniesieniu do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

²⁷ Procedury, o której mowa w art. 50 ustawy AML/CFT.

UKNF we wszystkich przypadkach kontrolował prawidłowość przekazywania do GIIF danych o transakcjach podlegających ustawowemu obowiązkowi raportowania do GIIF. Na podstawie dokumentacji pokontrolnej stwierdzono, że podczas kontroli kompleksowych UKNF weryfikuje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w obszarze AML/CFT oraz zapewnienie przez instytucję obowiązanej udziału swoich pracowników w szkoleniach o tematyce AML/CFT.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w wybranych do próby celowej instytucjach obowiązanych UKNF wydał łącznie 192 zalecenia oraz 3 upomnienia. Wobec wszystkich 11 instytucji obowiązanych skierowano wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych w celu nałożenia kar pieniężnych. We wszystkich przypadkach KNF za pośrednictwem UKNF działała zgodnie z przepisem art. 131 ust. 5 pkt 3 ustawy AML/CFT, tj. w terminie 14 dni po wydaniu zaleceń pokontrolnych przekazywała do GIIF pisemną informację o wynikach kontroli.

(akta kontroli: tom II str. 1-446)

W wyniku czynności kontrolnych w trzech instytucjach obowiązanych odpowiednio organ nadzoru lub zapewniający jego obsługę UKNF złożył, na podstawie art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego²⁸, zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z art. 156 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu²⁹ przez osoby zajmujące kierownicze stanowiska odpowiedzialne za przekazywanie zawiadomień do GIIF w tych podmiotach.

(akta kontroli: tom I str. 419-422)

W okresie objętym kontrolą NIK, UKNF przekazywał do wiadomości publicznej komunikaty, stanowiska oraz wskazówki Komisji Nadzoru Finansowego i jej Urzędu w obszarze AML/CFT, tj.:

- 1) Stanowisko UKNF z dnia 3 marca 2022 r. dotyczące identyfikacji klienta instytucjonalnego i weryfikacji jego tożsamości w sektorze finansowym podlegającym nadzorowi KNF w oparciu o metodę wideoweryfikacji³⁰;
- 2) Informacja uzupełniająca z dnia 26 września 2022 r. do Stanowiska UKNF z 2 czerwca 2020 r. dotyczącego stosowania kwestionariusza ankietowego przez banki wobec instytucji sektora usług płatniczych (wraz ze Stanowiskiem UKNF z 2 czerwca 2020 r.)³¹;
- 3) Stanowisko UKNF z dnia 8 listopada 2022 r. dotyczące informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych³²;
- 4) Stanowisko UKNF z dnia 1 grudnia 2022 r. dotyczące AMLRO³³.
- 5) Wskazówki UKNF z dnia 7 czerwca 2023 r. dla podmiotów ubiegających się o zezwolenie na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej w zakresie opracowania wewnętrznej regulacji przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu na potrzeby dokumentacji składanej wraz

²⁸ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37, ze zm.)

²⁹ Art. 156 ust. 1 pkt 1 ustawy AML/CFT stanowi, iż kto, działając w imieniu lub na rzecz instytucji obowiązanej nie dopełnia obowiązku przekazania GIIF zawiadomienia o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, lub obowiązku przekazania GIIF zawiadomienia o powzięciu uzasadnionego podejrzenia, że określona transakcja lub wartości majątkowe będące przedmiotem tej transakcji mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

³⁰ https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stalowisko_UKNF_dot_wideoweryfikacji_klientow_instytucjonalnych.pdf

³¹ https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Informacja_uzupe%C5%82niaj%C4%85ca_do_Stalowiska_UK_NF_z_2_czerwca_2020%20r..pdf

³² https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stalowisko_UKNF_dot_informacji_towarzyszaczych_transferom_srodkow_pienieznych_80201.pdf

³³ https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stalowisko_UKNF_AMLRO_80468.pdf

z wnioskiem o takie zezwolenie;³⁴

- 6) Stanowisko UKNF z dnia 29 września 2023 r. dotyczące prawidłowego wykorzystania w sektorze finansowym rozwiązań w zakresie nawiązywania stosunków gospodarczych bez fizycznej obecności klienta³⁵.

(akta kontroli: tom I str. 176)

W związku z agresją Federacji Rosyjskiej w Ukrainie, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego wydał rekomendacje dla banków dotyczące zapewnienia dostępu do rynku finansowego dla uchodźców z Ukrainy, jak również mitygowania zwiększonego ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu wynikającego m.in. z utrudnień przy zastosowaniu środków bezpieczeństwa finansowego. Wytyczne w tym zakresie zostały zawarte w stanowisku z dnia 3 marca 2022 r. skierowanym do Prezesów Zarządów Banków w sprawie usług bankowych dla uchodźców z Ukrainy. W tym stanowisku Urząd określił m.in. limity środków gromadzonych na rachunkach bankowych oraz charakter i limity transakcji realizowanych za ich pośrednictwem. W maju 2022 r., po konsultacjach z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej, UKNF zaktualizował oczekiwania wyrażone w stanowisku, rekomendując bankom stosowanie podejścia opartego na analizie ryzyka wykorzystania ich działalności do ML/FT polegającego, w miarę możliwości technologicznych, na dokonaniu wyłączenia spod limitu wpływów i salda na opisywanych rachunkach wypłat świadczeń przyznanych w ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej udzielanej przez administrację rządową i samorządową oraz organizacje międzynarodowe, które będą dokonywane przez uprawnione do tego instytucje/organy, w szczególności: Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jednostki samorządu terytorialnego, UNHCR³⁶. Banki poinformowały UKNF o sposobie realizacji wytycznych zawartych w ww. stanowisku w sprawie usług bankowych dla uchodźców z Ukrainy. UKNF podczas przeprowadzania czynności kontrolnych obejmujących zagadnienia związane z AML/CFT, w bankach które posiadały w ofercie produktowej rachunki bankowe dla obywateli Ukrainy, weryfikował realizację oczekiwań wyrażonych w wydanym stanowisku. Sprawdzenia odbywały się w ramach badania obszaru Ocena ryzyka klienta i stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego. Urząd nie zidentyfikował przypadków, w których oczekiwania wyrażone w stanowisku KNF nie były spełnione. Ponadto UKNF zidentyfikował także ryzyko związane z wykorzystaniem alternatywnych kanałów transferu środków wykorzystujących nowe technologie, przykładowo waluty wirtualne, w tym głównie kryptowaluty, w procesie unikania sankcji nałożonych na Federację Rosyjską, Republikę Białorusi i ich obywateli. W dniu 10 czerwca 2022 r. został opublikowany komunikat KNF dotyczący sankcji i stosowania przepisów ustawy AML/CFT w przypadku współpracy z podmiotami branży walut wirtualnych³⁷. Organ nadzoru wskazał czynniki ryzyka, określił zakres stosowania wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego, w tym weryfikacji źródeł pochodzenia wartości majątkowych oraz zwrócił uwagę na konieczność wzmożonego procesu analiz transakcji realizowanych przez podmioty zajmujące się obrotem i transferem walut wirtualnych.

(akta kontroli: tom I str. 179-184, 297, 375-376, 384-415, str. 380 poz. 1-6)

KNF i Przewodniczący KNF stosownie do przepisów art. 14 ust. 4 i 5 ustawy AML/CFT

³⁴ https://www.knf.gov.pl/komunikacja/wnioski_formularze

³⁵ https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stalowisko_UKNF_dot_prawidlowego_wykorzystania_w_sektorze_finansowym_rozwiazan_w_zakresie_nawiazywania_stosunkow_gospodarczych_bez_fizycznej_obecnosci_klienta_84094.pdf

³⁶ Biuro Wysokiego Komisarza ds. Uchodźców (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees).

³⁷ https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=78557&p_id=18.

w każdym roku objętym kontrolą NIK przekazywali do GIIF informacje, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1, 11 i 16 tej ustawy, na potrzeby rocznego sprawozdania z działalności Generalnego Inspektora Informacji Finansowej.

(akta kontroli: tom I str. 185 poz. 1-17, str. 235-257)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3 Prowadzenie postępowań administracyjnych

Przesłankami wszczęcia postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej za naruszenie przepisów ustawy AML/CFT były w każdym przypadku ustalenia kontroli prowadzonych w tym zakresie przez UKNF.

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2024 r. w UKNF w I instancji prowadzono 26 postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej w zakresie naruszeń przepisów ustawy AML/CFT, z tego dziewięć zostało wszczętych przed 2022 r. W tym okresie prowadzono także 10 postępowań wszczętych na podstawie wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy, tj. w II instancji. Ustalono, że 13 postępowań prowadzonych w I instancji zostało zakończonych wydaniem decyzji o nałożeniu kary pieniężnej na instytucje obowiązane.

W II instancji cztery decyzje KNF o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej w zakresie naruszeń przepisów ustawy AML/CFT wydane w I instancji zostały utrzymane w mocy, a jedna decyzja uchylona w części, w pozostałym zakresie została utrzymana w mocy.

W przypadku postępowań prowadzonych w I instancji czas od zakończenia czynności kontrolnych w instytucji obowiązanej do wszczęcia postępowania wyniósł średnio 24,5 miesiąca, z tego najdłuższy okres to 45,8 miesięcy, czyli blisko 4 lata.

Zdaniem NIK wszczynanie postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej w zakresie naruszeń przepisów ustawy AML/CFT z tak dużą zwłoką należy uznać jako działanie nierzetelne.

Postępowania administracyjne w I instancji trwały średnio 14 miesięcy³⁸, najkrótsze blisko 3 miesiące, a najdłuższe 47 miesięcy. W II instancji prowadzone postępowania trwały średnio 10 miesięcy³⁹, z tego najkrótsze miesiąc, a najdłuższe blisko 27 miesięcy.

Średni czas od momentu zakończenia kontroli w instytucji obowiązanej do dnia zakończenia postępowania administracyjnego w I instancji wynosił 3 lata i 2 miesiące (od 13,6 do 62,1 miesięcy), w trzech przypadkach na 26 były to ponad 4 lata, a w jednym przypadku ponad 5 lat.

(akta kontroli: tom I str. 279-283, str. 302 poz. 1-3)

Dyrektor DML odnosząc się do kwestii długiego okresu, od momentu stwierdzenia przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego naruszeń przepisów ustawy AML/CFT przez jednostki obowiązane do dnia wszczęcia postępowania administracyjnego oraz długiego czasu trwania poszczególnych postępowań administracyjnych, wskazała na szereg przyczyn. Dyrektor wyjaśniła, że *proces prowadzenia postępowań administracyjnych, w związku z naruszeniami z zakresu AML/CFT, był realizowany*

³⁸ Według stanu na 30 czerwca 2024 r.

³⁹ Jak wyżej.

w kilku komórkach organizacyjnych UKNF, tj. w okresie:

- 1) od lipca 2018 r., tj. od momentu przyznania uprawnień KNF do prowadzenia takich postępowań, do marca 2021 r. był w kompetencji Departamentu Prawnego (DPP), do którego wpłynęło 17 wniosków wewnętrznych o wszczęcie postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej, w następstwie czego wszczęto 4 postępowania, z których 3 zakończono w I instancji (jedna decyzja była ostateczna);
- 2) od kwietnia 2021 r. do 14 września 2024 r. proces ten był w kompetencji Departamentu Compliance (DCO), który przejął od DPP wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych oraz będące w toku postępowania administracyjne, a także wszczynał nowe postępowania administracyjne w następstwie czego wydano 13 decyzji w I instancji oraz 6 decyzji w II instancji;
- 3) od 15 września 2024 r. - kompetencja Departamentu Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (DML).

Dyrektor wskazała, że DML (a uprzednio DCO), w pierwszej kolejności po przejęciu zadania od DPP, podejmował działania mające na celu ułożenie procesu postępowań, a następnie zakończenie wszczętego postępowania administracyjnego oraz rozpatrzenie wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy od decyzji przygotowanych jeszcze przez DPP. W dalszej kolejności konieczna była analiza przekazanych przez DPP wniosków i ustalenie priorytetów w zakresie kolejności wszczynania następnych postępowań administracyjnych, w oparciu o wnioski przekazane przez zespół kontrolerów przeprowadzający kontrole w instytucjach obowiązanych w latach 2019-2021. Zespół odpowiedzialny za prowadzenie postępowań administracyjnych w przedmiocie nakładania kar administracyjnych za naruszenie obowiązków ustawy AML/CFT przez znaczący czas jego funkcjonowania faktycznie realizował również inne zadania zarówno z obszaru AML, jak i wykraczające poza ten obszar⁴⁰, co miało istotny wpływ na realny czas trwania postępowań administracyjnych. Dodatkowym czynnikiem, który realnie wpłynął na moment wszczęcia nowych postępowań czy długość już wszczętych postępowań, był dostępny skład osobowy Zespołu, tj. od 2 do 4 pracowników w okresie od 1 kwietnia 2021 r. do 2 listopada 2022 r., zwiększony do 6 osób na koniec 2023 r.

W odniesieniu do ryzyka związanego z potencjalnym przedawnieniem karalności stwierdzonych w trakcie kontroli naruszeń, o którym mowa w art. 189g § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (dalej także: kpa)⁴¹, Dyrektor DML wskazała, że w zdecydowanej większości zidentyfikowane naruszenia w analizowanych postępowaniach administracyjnych prowadzonych przez DML miały charakter trwały (obejmujący pewien okres), a zatem termin 5 lat, o którym mowa w art. 189g § 1 kpa, powinien być liczony od ostatniego dnia istnienia konkretnego naruszenia. Dyrektor DML przywołała ponadto pogląd dotyczący interpretacji art. 189g kpa wyrażony przez A. Wróbla⁴², oraz A. Cebera, J. G. Firlusa⁴³, zgodnie z którym w przypadku ciągłych lub powtarzających się naruszeń bieg przedawnienia

⁴⁰ Do zadań Zespołu Postępowań AML, Skarg i Petycji w Departamencie Compliance należało m.in. wykonywanie zadań związanych z przyjmowaniem i rozpatrywaniem skarg i wniosków wpływających do Urzędu, przyjmowaniem obywateli w sprawach skarg i wniosków na działanie Urzędu, wykonywanie zadań związanych z rozpatrywaniem petycji wpływających do Urzędu, pozostających we właściwości Komisji oraz prowadzenie rejestru petycji.

⁴¹ Art. 189g § 1 kpa stanowi, iż administracyjna kara pieniężna nie może zostać nałożona, jeżeli upłynęło pięć lat od dnia naruszenia prawa albo wystąpienia skutków naruszenia prawa.

⁴² M. Jaśkowska, M. Wilbrandt-Gotowicz, A. Wróbel, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2024, art. 189(g).

⁴³ Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, wyd. III, red. H. Knysiak-Sudyka, Warszawa 2023, art. 189(g).

rozpoczyna się od dnia zaprzestania naruszenia.

Dyrektor DML zwróciła także uwagę na fakt, iż w okresie objętym kontrolą NIK, do dnia 30 czerwca 2023 r. obowiązywał w Polsce najpierw stan epidemii, a następnie stan zagrożenia epidemicznego. W związku z przepisem art. 31za ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁴⁴ (dalej także: ustawa COVID), w ww. okresie bieg terminów do podjęcia przez KNF czynności, w tym czynności nadzorczych, terminów załatwiania spraw oraz terminów przewidzianych do wydania decyzji lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie albo wniesienia sprzeciwu nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu, chyba że KNF wyda decyzję załatwiającą sprawę, dokona czynności, wyda decyzję lub postanowienie kończące postępowanie w sprawie albo wniesie sprzeciw. Jednocześnie art. 31za ust. 2 ustawy COVID stanowi, że w sprawach z zakresu właściwości KNF bieg terminu przedawnienia do wydania decyzji w sprawie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. W konsekwencji termin do wydania przez KNF decyzji administracyjnej w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej uległ zawieszeniu na ponad 3 lata i 3 miesiące i biegnie od 1 lipca 2023 r.

Dyrektor DML wyjaśniła, że Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy już na etapie wszczęcia postępowania administracyjnego dokonuje oceny ryzyka związanego z potencjalnym przedawnieniem w odniesieniu do poszczególnych naruszeń stwierdzonych na etapie kontroli, a następnie w trakcie danego postępowania administracyjnego monitoruje ww. ryzyko.

(akta kontroli: tom I str. 98 poz. 4-20, str. 428-433)

NIK, przyjmując wyjaśnienia UKNF, zwraca uwagę, iż wszczynanie postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej w zakresie naruszeń przepisów ustawy AML/CFT ze zwłoką wynoszącą średnio 2 lata oraz ich długotrwałość znacznie obniżają skuteczność sprawowanego nadzoru i zwłaszcza w okresie po 30 czerwca 2023 r. (tj. okresie, w którym nie ma już zastosowania art. 31za ustawy COVID) mogą generować ryzyko przedawnienia karalności stwierdzonych w trakcie kontroli naruszeń.

Szczegółową analizą objęto dokumentację trzech postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej, wszczętych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli AML/CFT⁴⁵.

W przypadku pierwszego z ww. trzech postępowań administracyjnych (postępowania dotyczącego instytucji płatniczej), postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej w zakresie naruszeń przepisów ustawy AML/CFT zostało wszczęte w dniu 20 stycznia 2023 r., tj. dopiero po blisko 18 miesiącach od zakończenia czynności kontrolnych, co było zdaniem NIK, działaniem nierzetelnym. Z dokumentacji tego postępowania wynika, że po 8 marca 2023 r., kiedy UKNF przekazał do GIIF prośbę o informacje w zakresie kontroli lub postępowań prowadzonych wobec tego podmiotu, do 21 października 2024 r. (data otrzymania dokumentacji przez NIK), tj. przez blisko 20 miesięcy nie prowadzono korespondencji mającej na celu zgromadzenie materiału dowodowego, nie była także prowadzona korespondencja wewnętrzna w Urzędzie w tej sprawie. Powyższe działanie wskazuje

⁴⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 340, ze zm.

⁴⁵ Próba dobrana w sposób celowy: spośród postępowań wszczętych w okresie objętym kontrolą w I i II instancji wybrano te, które trwały najdłużej.

na przewlekłość tego postępowania administracyjnego.

W przypadku drugiego z ww. postępowań administracyjnych (postępowania dotyczącego małej instytucji płatniczej), postępowanie zostało wszczęte po 20 miesiącach od zakończenia kontroli i stwierdzenia naruszeń ustawy AML/CFT i w I instancji trwało 16 miesięcy. Zostało zakończone decyzją KNF o nałożeniu administracyjnej kary pieniężnej wobec stwierdzenia, że instytucja nie dopełniła określonych obowiązków wynikających z ustawy AML/CFT. Postępowanie w II instancji rozpoczęło się w dniu 3 października 2022 r. w związku ze złożeniem przez spółkę wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy i pozostawało w toku do dnia 18 listopada 2024 r., tj. przez ponad 25 miesięcy. Przez blisko rok, tj. od 14 września 2023 r. kiedy Departament Prawny UKNF przekazał opinię prawną w zakresie potwierdzenia możliwości i zasadności dalszego prowadzenia postępowania, do 2 sierpnia 2024 r., kiedy został sporządzony projekt decyzji administracyjnej w II instancji, nie była prowadzona korespondencja, ani działania w celu zgromadzenia materiału dowodowego w tej sprawie, co wskazuje na przewlekłość w prowadzeniu postępowania. Ostatnie zawiadomienie Urzędu sporządzone na podstawie art. 36 § 1 kpa wskazywało, że postępowanie to powinno się zakończyć 7 sierpnia 2024 r. Po tej dacie UKNF, co najmniej do dnia 15 listopada 2024 r., nie sporządził kolejnego zawiadomienia pomimo, że postępowanie nadal było w toku, co wskazuje na bezczynność organu. Dyrektor DML wskazała, że biorąc pod uwagę, fakt że DML podejmuje działania zmierzające do zakończenia tego postępowania administracyjnego, w ocenie DML nie było zasadne kierowanie kolejnego zawiadomienia w trybie art. 36 kpa.

NIK w tym miejscu wskazuje, iż zgodnie z art. 36 § 1 kpa o każdym przypadku niezakończenia sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. Stosownie zaś do art. 37 § 1 pkt 1 kpa z bezczynnością mamy do czynienia jeżeli nie załatwiono sprawy w terminie określonym w art. 35 kpa lub przepisach szczególnych, ani w terminie wskazanym zgodnie z art. 36 § 1 kpa.

W przypadku trzeciego z ww. postępowań administracyjnych (postępowania dotyczącego biura maklerskiego jednego z banków komercyjnych) postępowanie zostało wszczęte 6 grudnia 2022 r., tj. dopiero po 21 miesiącach od zakończenia czynności kontrolnych (29 marca 2021 r.) w tym podmiocie. Z dokumentacji tego postępowania wynika, że po 6 kwietnia 2023 r., kiedy UKNF otrzymał odpowiedź podmiotu na wezwanie UKNF do przedstawienia wyjaśnień z 27 marca 2023 r., do 21 października 2024 r., tj. przez blisko 19 miesięcy nie prowadzono korespondencji mającej na celu zgromadzenie materiału dowodowego, nie była także prowadzona korespondencja wewnętrzna w Urzędzie w tej sprawie. W ocenie NIK powyższe wskazuje na przewlekłość w prowadzeniu postępowania.

NIK ocenia jako nierzetelne wszczęcie powyższych trzech postępowań po upływie 18-21 miesięcy od zakończenia kontroli i stwierdzenia naruszeń ustawy AML/CFT przez badane instytucje obowiązane. Ponadto zdaniem NIK we wskazanych przypadkach postępowania administracyjne w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej w zakresie naruszeń przepisów ustawy AML/CFT były prowadzone dłużej niż jest to niezbędne do załatwienia sprawy (co wskazuje na przewlekłość w prowadzeniu tych postępowań). Co więcej, biorąc pod uwagę okoliczności wynikające z przepisów ustawy COVID, należy wskazać, że wszystkie trzy wskazane postępowania pozostawały w toku przez ponad 16 miesięcy po 1 lipca 2023 r., tj. dacie od której wznowiony został bieg terminów na wydanie decyzji KNF.

(akta kontroli: tom I str. 279-283, 331- 359, 457-459)

Dyrektor DML wskazała, że odnośnie przyczyn długiego okresu od momentu stwierdzenia przez Urząd naruszeń przepisów ustawy AML/CFT przez podmioty objęte badaniem NIK do dnia wszczęcia postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej w zakresie naruszeń przepisów ustawy AML/CFT, a także czasu trwania postępowań prowadzonych wobec trzech podmiotów objętych szczegółowym badaniem NIK aktualne pozostają wyjaśnienia dotyczące wszczynania ze zwłoką i długotrwałości wszystkich postępowań administracyjnych, przytoczone na str. 15-17 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 lipca 2024 r. w wyniku zakończonych postępowań administracyjnych KNF nałożyła na 15 podmiotów (instytucji obowiązanych) administracyjne kary pieniężne wobec stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy AML/CFT, z tego dziewięć podmiotów wpłaciło zasądzone kary, a w sześciu przypadkach instytucje obowiązane złożyły wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wysokość kar wynosiła od 25 tys. zł do 3 mln zł, łącznie wpłacono 7,9 mln zł. Dyrektor DML podała, że wszystkie kary administracyjne nałożone ostatecznymi decyzjami w okresie objętym kontrolą NIK zostały zapłacone w terminie.

(akta kontroli: tom I str. 419-424, 428-433)

Ponadto w ramach zakończonych postępowań administracyjnych UKNF nie wykorzystał narzędzia w postaci nałożenia na kadrę menadżerską kary, o której mowa w art. 150 ust. 1 pkt 4⁴⁶ i/lub w art. 154 ust. 1⁴⁷ ustawy AML/CFT. Dyrektor DML zaznaczyła, że każdy rozpatrywany przypadek w zakresie prowadzonego postępowania administracyjnego, wymaga indywidualnej oceny, przy której uwzględnić należy dyrektywy wymiaru kary, wskazane w przepisie art. 150 ust. 4 ustawy AML/CFT. Kary zastosowane wobec podmiotu, który dopuścił się naruszenia przepisów prawa, powinny być dostosowane (proporcjonalne) do okoliczności, rozmiaru, skali i skutków dokonanych naruszeń. Dyrektor DML poinformowała, że wykorzystanie tego rodzaju sankcji jest analizowane w ramach obecnie prowadzonych (a także planowanych do wszczęcia) spraw.

W ocenie NIK nakładanie kar na kadrę menadżerską odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości w instytucjach obowiązanych jest zasadne ponieważ sprzyja skuteczności nadzoru.

(akta kontroli: tom I str. 419-423)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Postępowania administracyjne w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej za naruszenie przepisów ustawy AML/CFT były wszczynane z nadmierną zwłoką, tj. średnio po dwóch latach od zakończenia czynności kontrolnych w instytucji obowiązanej (od blisko czterech miesięcy do prawie 46 miesięcy).

⁴⁶ W art. 150 ust. 1 pkt 4 ustawy AML/CFT wskazano karę polegającą na zakazie pełnienia obowiązków na stanowisku kierowniczym przez osobę odpowiedzialną za naruszenie przez instytucję obowiązaną przepisów ustawy, przez okres nie dłuższy niż rok.

⁴⁷ Art. 154 ust. 1 ustawy AML/CFT stanowi, iż w przypadku stwierdzenia naruszenia przez instytucję obowiązaną obowiązków, o których mowa w art. 147 lub art. 148 ustawy AML/CFT, organy, o których mowa w art. 151 ust. 1 ustawy AML/CFT (tj. m.in. KNF), mogą nałożyć na osobę, o której mowa w art. 6-8 ustawy AML/CFT tj. m.in. na kadrę kierowniczą wyższego szczebla, odpowiedzialną za wykonanie obowiązków określonych w ustawie w czasie, w którym naruszono te przepisy, karę pieniężną do wysokości 1 mln zł.

2. W przypadku trzech postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej za naruszenie przepisów ustawy AML/CFT objętych szczegółowym badaniem stwierdzono ponadto, że niezasadnie długi był też czas prowadzenia tych postępowań, wskazujący na przewlekłość w działaniu organu nadzoru, a w jednym z nich stwierdzono także beczynność organu.

(akta kontroli: tom I str. 279-283, str. 302 poz. 1-3, str. 332-359, 457-459)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zawieranie w rocznych planach kontroli, o których mowa w art. 131 ustawy AML/CFT uzasadnienia przeprowadzenia poszczególnych kontroli instytucji obowiązanych.
2. Zapewnienie takiej organizacji pracy UKNF, która umożliwi KNF wszczynanie postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia kary administracyjnej w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w obszarze AML/CFT bez zbędnej zwłoki oraz będzie zapobiegać beczynności organu i przewlekłości tych postępowań.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 6 grudnia 2024 r.

Kontroler
Anna Grabarczyk
Główny specjalista kontroli
państwowej
/-/
/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Budżetu i Finansów
Dyrektor
Anna Wojcieszekiewicz
/-/
/podpisano elektronicznie/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonała:
Dyrektor Departamentu
Budżetu i Finansów
Anna Wojcieszekiewicz

/podpisano elektronicznie/